

культури. Спілкуючись із живою природою, учні спостерігають зв'язки між організмами, рослинним та тваринним світом. Завдяки цьому в них формується відповідальне та гуманне ставлення до навколишнього середовища, до всіх живих істот, що сприяє їхній професійній орієнтації екологічного спрямування.

Оскільки урокам екології в школі відведено зовсім мало часу, то необхідно використовувати позаурочний час. З метою виховання в школярів екологічної свідомості доцільно проводити тижні екології, виховні заходи та екологічні вікторини, які стимулюють дитину мислити, використовувати додаткову науково-пошукову літературу, самостійно розв'язувати проблеми.

Вчитель біології повинен пам'ятати, що саме пошуково-дослідницький характер екскурсій впливає на розумову діяльність школярів. Тому, заглиблення в таємниці природи та закони життя спонукає учнів до вивчення рідного краю, а також виховання екологічної свідомості. Адже метою екологічного виховання учнівської молоді є формування відповідального та дбайливого ставлення до природи, що базується на екологічній свідомості.

Оскільки почуття любові, бережливого ставлення до природи формуються ще в ранньому дитинстві, то для учнів молодшої школи доцільно проводити екскурсії у природу, зосереджуючи увагу дітей на тому, що найкраща квітка — та, що квітує там, де зросла, тому її не можна губити; кожен листочок, кожна травинка виділяють в повітря кисень, яким ми дихаємо. Чим активніша позиція дитини чи підлітка у справах охорони природи, тим свідоміше ставлення до всього живого, що її оточує. Адже тільки в гармонії з природою людина може бути духовно багатою. Школярі повинні чітко розуміти, що природа — наш супутник радощів, творчих підйомів та натхнення.

Таким чином, екологія в школі повинна бути не лише предметом вивчення, а й стати невід'ємною частинкою душі кожного учня.

Література

1. Гуріненко Н.О. Особливості формування екологічної культури учнів загальноосвітніх навчальних закладів/ Н.О. Гуріненко//Навколишнє середовище і здоров'я людини//Матеріали V Всеукраїнського науково-практичного семінару. — Полтава: Скайтек, 2012. — 340 с.
2. Жулинська Л.І. Світоглядні аспекти екологічного виховання учнів// Л.І. Жулинська//Проблеми розвитку психолого-педагогічної науки у науково-технічній творчості молоді. — К.: КДПІ, 1991. — С. 58 — 60.
3. Концепція екологічної освіти України// Збірник наказів МОН України. — 2002. — № 7. — С. 4.
4. Лук'янова Л. Інноваційні технології в екологічній освіті фахівців/ Л. Лук'янова/ Дидактика професійної школи: 36. наук. праць: Випуск 11. — ХНУ, 2005. — С. 58 — 68.
5. Сидоренко Л.І. Сучасна екологія. Наукові, етичні та філософські ракурси/ Л.І. Сидоренко. — К.: Вид. ПАРАПАН, 2002. — 152 с.

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ТЕМИ «РОДИНА РОЗОВІ» В ШКІЛЬНОМУ КУРСІ БІОЛОГІЇ

Синяк М.Д.

Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка

«В умовах оновлення й розвитку в Україні високотехнологічного інформаційного суспільства постає необхідність у підвищенні якості та пріоритетності шкільної біологічної освіти. Це вимагає оновлення її змісту відповідно до суспільних запитів, потреб інноваційного розвитку науки та виробництва, запровадження сучасних засобів навчання, підготовки й видання навчально-

методичної літератури, вдосконалення механізмів оцінювання результатів навчальної діяльності», — зазначається в Державній цільовій соціальній програмі підвищення якості шкільної біологічної освіти (схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27 серпня 2012 року №1720-р) [3].

Шкільний курс біології надзвичайно важливий для підготовки та входження майбутнього громадянина в непростий сучасний світ, оскільки природничонаукові знання допоможуть людині завжди бути в гармонії з природою та із собою.

Важливою проблемою сьогодні залишається питання урізноманітнення навчального процесу, активізації навчально-пізнавальної діяльності учнів, розширення сфери їх інтересів. Сучасним учням доступні найрізноманітніші джерела інформації, але саме наявність готової інформації сприяє розвитку пасивності. Зникає прагнення до пошуку, пізнання, творчості [5]. Для цього процес навчання має бути сконструйований з максимальним наближенням до запитів і можливостей дитини.

Починаючи ще з 70-х років минулого століття, з'явилася тенденція до зниження пізнавального інтересу учнів. На це явище педагоги відреагували введенням в шкільну практику нестандартних форм організації навчання [1]. На сучасному етапі існує велика кількість таких форм. Це зумовлено тим, що нетрадиційні форми навчання — це, насамперед, творчий, самобутній підхід педагога до організації навчальної діяльності, це — вищий щабель педагогічної майстерності. Такі форми з'явилися перш за все в уяві педагога та мали місце в його педагогічній практиці. Ніяких обмежень для творчості вчителя немає, тому постійно виникають нові й нові форми [4]. Основне завдання цих форм навчання — підвищити пізнавальний інтерес в учнів, з цією метою вони широко використовуються в школі.

До переваг нетрадиційних форм навчання, на думку науковців і педагогів — практиків, відносяться такі характеристики:

- 1) підвищують пізнавальний інтерес учнів;
- 2) дають змогу відійти від шаблону традиційного уроку, зробити навчальний процес більш захоплюючим, урізноманітнити його;
- 3) сприяють розвитку учителя та учнів, розкриттю їх творчого потенціалу;
- 4) педагог має змогу побачити, як поведуться його вихованці в незвичних для них умовах навчання, як змінюється їх спосіб мислення;
- 5) самим дітям нетрадиційні форми навчання подобаються більше, ніж буденні уроки [2].

Все це є досить актуальним і потребує нашої уваги.

Для активізації пізнавальної діяльності учнів при вивченні теми «Родина Розові» в шкільному курсі біології, нами розроблений методичний комплекс, що включає розробки уроку-екскурсії та уроку-круглого столу. Використання таких нетрадиційних інтерактивних форм вивчення родини Розові сприятиме формуванню активної позиції учнів у обговоренні питань з теми, самостійності і активності у підготовці до уроку, цілісного природничонаукового світогляду, вмінню формулювати та висловлювати власні думки, виховувати культуру спілкування.

Отже, вважаємо, що одним із шляхів активізації навчально-пізнавальної діяльності учнів під час вивчення теми «Родина Розові» в шкільному курсі біології є використання нетрадиційних уроків, а саме уроку-екскурсії та уроку-круглого столу.

Література

1. Зінченко Л. Ф. Розробка опорних конспектів і структурно-логічних схем з біології / Л. Ф. Зінченко // Біологія. — 2006. — №14. — С. 17 — 23.

2. Комиссаров Б. Д. Методологические проблемы школьного биологического образования / Б. Д. Комиссаров. — М.: Просвещение, 1991. — 160 с.
3. Концепція Державної цільової соціальної програми підвищення якості шкільної природничо-математичної освіти на період до 2015 року // Біологія і хімія В школі. — 2010. — №6. — С. 3 — 4.
4. Пескун С. П. Формування творчості старшокласників при вивченні курсу «Біологія 10-12». Система «Дидактосервіс» Навчально-методичний посібник / С. П. Пескун // — Полтава: АСМІ, 2005 — 170с.
5. Роман Л. В. Активізація навчально-пізнавальної діяльності учнів як засіб підвищення ефективності навчально-виховного процесу / Л. В. Роман. — К., 2011. — С. 162.

ЕКОЛОГІЧНА ОСВІТА — ЧИННИК ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'Я

Шерстюк О.Л.

Полтавська державна аграрна академія

Питання виживання нації сьогодні повністю залежить від гармонії людини, природи, космосу в цілому. Сьогодні, як ніколи, стає актуальним розглядати людину (її розвиток, здоров'я, моральність, духовність) в тісному зв'язку з оточуючим середовищем, з реальним навколишнім середовищем. Живий організм — це основна складова екології суспільства. Без гармонії природи — людини — космосу — неможливий нормальний, здоровий розвиток людини.

Питання взаємозв'язку між людиною і природою особливо актуальні у зв'язку з тим важким екологічним станом, який сьогодні склався в Україні. Одним із очевидних критеріїв екологічного стану держави є стан здоров'я її населення. На жаль нація України ще з 1991 року вмирає, що без сумніву відображає кризовий екологічний стан.

Суспільне здоров'я визначається станом динамічної рівноваги населення з навколишнім середовищем у конкретних соціально-економічних умовах. В Україні становище характеризується поглибленням негативних тенденцій на всій території, що тісно корелює з екологічною ситуацією. Найвищі індекси здоров'я (56%) мають жителі західних і південних областей України, найменший (до 40%) — промислового Придніпров'я та Донбасу, де особливо складна екологічна ситуація [1].

Залишається актуальною й сьогодні думка Гіппократа, яка полягає в тому, що єдина причина всіх хвороб — невідповідність між можливостями організму і вимогам, котрі висувають йому умови і спосіб життя. Досягнення науково-технічного прогресу, розвиток суспільства, соціальна сутність людини все більше деформують її біологічну природу.

Одне із завдань суспільства — запобігти несприятливому впливу на все живе на планеті, у тому числі на здоров'я і довголіття людей.

Для розуміння проблем людини, її екології необхідно досягти високого освітнього рівня людини, її морального і духовного стану.

Велике значення при вирішенні складних екологічних проблем має екологічний рівень освіти населення. На жаль, сьогодні приходится констатувати, що освітній рівень населення, особливо з питань екології людини, дуже низький.

Екологічна освіта й виховання сьогодні мають бути спрямовані, перш за все, на зміну ставлення людини до свого здоров'я, а потім і до навколишнього середовища як необхідної умови його збереження і зміцнення.

На основі екологічної освіти формується екологічна культура нації, процес формування якої слід розглядати як єдність трьох проблем:

- широке роз'яснення катастрофічних наслідків забруднення середовища проживання;